

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund

Fullmäktiges möte

22.4.2010

Jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila

Bästa SLC-fullmäktigemedlemmar,

Jag vill tacka för tillfället att framföra statsmaktens hälsning till det här fullmäktigemötet. I mitt anförande kommer jag att ta upp aktuella frågor som rör skogsorganisationsreformen, beredningen av skogslagen, bioenergi och de utmaningar som jordbruket och hela livsmedelskedjan står inför.

Under de senaste åren har omvärlden förändrats kraftigt – det gäller såväl den globala ekonomin som skogssektorn. Finland kan inte stampa på stället, utan vi måste hänga med i utvecklingen och förnya oss. Därför pågår en översyn av det nationella skogsprogrammet, och de ändringar som behövs kommer att tas upp på det möte som skogsrådet håller i juni. Dessutom kommer vi att betrakta alla våra andra verksamhetsmodeller ur en ny synvinkel. Vi förbereder oss för framtiden genom att vara innovativa och slå vakt om den högklassiga forskningen och kompetensen, för i annat fall hamnar vi riktigt ordentligt på efterkälken.

Metsäorganisaatioiden uudistaminen lähtee siitä, että kykenemme vastaamaan muuttuvaan toimintaympäristöön. Metsähallituksen organisaatiouudistusta yritämme viedä eteenpäin niin, että metsähallituksen organisaatio säilyisi mahdollisimman kokonaisena. Eri toimintojen integraatioedut voidaan siten parhaiten hyödyntää. Metsäntutkimuslaitos on uusinut organisaationsa ja maa on jaettu neljään toiminta-alueensa. Metsäntutkimuslaitos rakentaa myös uutta yhteistyöverkostoa muiden tutkimuslaitosten kanssa. Viime vuoden lopulla saimme valmiiksi ehdotukset metsäkeskusten, Tapion ja metsänhoitoyhdistysten kehittämistarpeista. Parhaillaan metsäkeskuslakiesitys on valmistumassa ja lähtee lausunnolle.

De tretton skogscentralerna kvarstår i regionerna och en av dem blir rikstäckande förvaltningsenhet för skogscentralerna. De regionala enheterna fortsätter sitt arbete som gamla regionala aktörer och har en regional direktion. En annan stor förändring som rör skogscentralerna består i att affärsverksamheten helt och hållet kommer att skiljas åt från

de offentliga förvaltningsuppgifterna så att affärsverksamheten har sin egen personal och egna inkomster och utgifter. Drygt trehundra av skogscentralernas omkring tusen anställda kommer i fortsättningen alltså att sköta enbart kundfinansierade uppgifter, till exempel Kamera-arbeten och fastighetsvis skogsbruksplanering.

Jag har hört många uttrycka oro för hur det kommer att gå med Kustens skogscentral och tryggheten av den svenskspråkiga servicen. Oron är obefogad, eftersom Kustens skogscentral kommer att finnas kvar som en regional central och inte dras in. Servicen för svenskspråkiga kommer att tryggas. Jag tycker att servicen på svenska är mycket viktig och har själv förbundet mig att trygga den.

Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä metsälain uudistuksen ensimmäisen vaiheen käsittely. Ensimmäisessä vaiheessa on pääasiassa vain perustalaista johtuvia muutoksia metsälakiin. Metsälain uudistuksen toisessa vaiheessa tullaan antamaan metsänomistajille lisää vapauksia ja vastuuta itse päättää, millä tavoin he metsiään uudistavat, hoitavat ja käsittelevät. Metsien uudistamisvelvoite tullaan säilyttämään, mutta keinovalikoimaa monipuolistetaan. Moniarvoisuus on uudistuksen peruslähtökohta. Hallinnon on pysyttävä muutoksessa mukana, siksi metsälakia tullaan muuttamaan - metsänomistajakunnan arvojen ja asenteiden myötä.

Bästa åhörare,

Produktionen av bioenergi är en stor möjlighet för landsbygden. EU-direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, alltså det så kallade RES-direktivet, förpliktar Finland att före år 2020 öka den förnybara energins andel av slutförbrukningen av energi till 38 procent. Före den sista juni i år ska EU-länderna ge in nationella handlingsplaner för förnybar energi. För att målen ska kunna nås fram till år 2020 gäller det att öka användningen av förnybara energiformer med ungefär 38 terawattimmar.

Som jag redan sa, för det här synnerligen utmanande målet med sig många möjligheter för landsbygden och för jord- och skogsbruket. Minister Pekkarinen har föreslagit bland annat att användningen av skogsflis och den småskaliga användningen av trä ska öka, liksom också biogasproduktionen och användningen av pellets. De här åtgärderna möjliggörs genom olika främjande åtgärder såsom skattelösningar och stödinsatser.

Toimitusjohtaja Esa Härmälä luovutti helmikuussa työ- ja elinkeinoministeri Mauri Pekkariselle selvityksensä viljapohjaisen bioetanolin tuotantomahdollisuuksista Suomessa. Härmälä selvitti muun muassa onko bioetanolin tuotanto Suomessa taloudellisesti kannattavaa ja voidaanko bioetanolitehtaan avulla parantaa kotimaista valkuaisrehuomavaraisuutta.

Härmälän mukaan Suomeen mahtuisi maksimissaan 2-3 mittavaa bioetanoliala ja valkuaisrehua valmistavaa laitosta, joilla voitaisiin tuottaa 1/2-3/4 oletetusta bioetanolin käytöstä vuonna 2020. Tämä lisäisi uusiutuvan energiantuotannon lisäksi myös valkuaisomavaraisuutta ja tasapainottaisi viljamarkkinoiden epävakaisuutta.

Den uppgång i energipriserna som är att vänta uppmuntrar säkert gårdarna, som ju är storkonsumenter av energi, att ansluta sig till det frivilliga energiprogrammet för lantbruket. Energiprogrammet för lantbruket har kört i gång, eftersom branschavtalet med producentorganisationerna undertecknades i slutet av januari.

Alla jordbruk och trädgårdslägenheter i Finland kan ansluta sig till energiprogrammet för lantbruket. Via programmet får de tillgång till olika tjänster med vars hjälp det är möjligt att dra ner på energikostnaderna, öka användningen och produktionen av bioenergi och minska utsläppen av växthusgaser. Jag rekommenderar energiprogrammet varmt, eftersom en sänkning av energikostnaderna ger dubbel nytta: genom kostnadssänkningen motverkas också klimatförändringen!

Bästa åhörare,

Inom Europeiska unionen bereds för närvarande en EU-strategi för sysselsättning och tillväxt som också går under namnet EU 2020-strategin. I strategin dras det upp riktlinjer för EU:s åtgärder för att trygga sysselsättningen, den ekonomiska tillväxten och den sociala välfärden också i framtiden. I strategin omnämns också den gemensamma jordbrukspolitik som en tillväxtfaktor. Enligt strategin främjar en hållbar, produktiv och konkurrenskraftig jordbrukssektor i hög grad den nya strategin med beaktande av tillväxt- och sysselsättningsmöjligheterna på landsbygden. Jag tycker att jordbruket skulle ha kunnat behandlas mera ingående i strategin, eftersom jordbruket ju erbjuder lösningar på till exempel många utmaningar som klimatförändringen för med sig.

Den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken, CAP, bedrivs fram till år 2013 och sedan reformeras den. En stark och effektiv gemensam jordbrukspolitik behövs också i fortsättningen. En av Finlands huvudsakliga riktlinjer är att hållbar livsmedelsproduktion som baserar sig på familjejordbruk ska upprätthållas också i de minst gynnade områdena i Europeiska unionen. Finland arbetar dessutom för att CAP i fortsättningen ska upprätthålla landsbygdens livskraft och främja en balanserad regional utveckling. CAP bör också i framtiden upprätthålla en hög livsmedelssäkerhet.

CAP är dock förknippat med många framtida utmaningar. Jordbruksutgifternas andel av EU-budgeten är utsatt för hård press och den utveckling i riktning mot en allt öppnare marknad som Världshandelsorganisationen WTO har åstadkommit skapar obalans på marknaden. För Finland är det bäst om budgetandelen förblir oförändrad och de instrument med vilka marknaden balanseras och riskerna hanteras förblir lämpliga.

För Finland är det också i framtiden viktigt att direktstöden, kompensationsbidraget och miljöstödet för jordbruket som alla ingår i EU:s gemensamma jordbrukspolitik utgör basen för jordbrukets stödformer. De nationella stöden kompletterar urvalet av instrument som EU:s jordbrukspolitik förfogar över. För att produktionen ska fortgå behöver vi här i Finland med våra ogynnsamma naturförhållanden förutom frikopplat gårdsstöd också stödformer som är kopplade till produktionen.

En av CAP-utmaningarna består också i hur direktstödet fördelas mellan stater, regioner och gårdar. EU:s nya medlemsländer kräver att gårdsstödet ska vara jämnstort överallt i EU. Finlands ståndpunkt är att skillnader mellan länderna som rör till exempel produktionskostnaderna bör beaktas.

Hyvät kuulijat,

Euroopan komission asettama työryhmä on tutkinut EU:n elintarvikealan keskeisiä ongelmia ja tehnyt myös konkreettisia suosituksia. Suuri ja tiedostettu ongelma on elintarvikeketjun läpinäkymättömyys ja ketjun toimijoiden neuvotteluvoiman epätasaisuus. Komissio on luvannut ryhtyä töihin toimivamman elintarvikeketjun puolesta ja onkin luvannut laatia sopimusmallia niin tuottajan ja teollisuuden kuin teollisuuden ja kaupan välille.

Samarbetet mellan producenterna bör absolut intensifieras i Finland. EU:s konkurrenslagstiftning håller på att utvecklas med det här som utgångspunkt. Det ligger i hela livsmedelskedjans intresse att mervärdet fördelas jämnare inom kedjan. En bättre fungerande livsmedelskedja hjälper producenterna också att förbättra lönsamheten.

Ansvarsfulla och etiska produktionsmetoder är allt viktigare för dagens konsumenter. Livsmedelskedjan i Finland kommer inte att klara sig om inte de finländska konsumenterna har förtroende för den. En stor styrka för livsmedelskedjan i Finland ligger just i det ansvarsmedvetna produktionssättet med omsorg om djurens välbefinnande och miljön. På sistone har debatten om produktionsdjurens välfärd svallat högt i offentligheten. I det svinstallsbyggande som staten stöder har man gått in för att kräva litet mer utrymme per djur därför att djurvälfärd forskarna anser att det är nödvändigt. I samband med att förordningen om svinstallar ändrades gjordes byggkraven också mera flexibla. Det här förbättrar möjligheterna att bygga kostnadseffektivt. Det är verkligen fint att producenterna tillsammans med industrin har vidtagit åtgärder för att främja djurens välfärd, det bidrar till att förbättra hela den finländska livsmedelskedjans konkurrenskraft

Bästa åhörare,

Ett intensivt arbete pågår för att hitta rätt framtidsinriktning för den finländska livsmedelssektorn. På statsminister Vanhanens initiativ har man år 2008 börjat utarbeta en nationell matstrategi. Strategin har som mål att skissera upp riktlinjer för jordbrukets och livsmedelsekonomins framtid, med siktet inställt på år 2020. Vi måste fundera riktigt grundligt över hur den finländska livsmedelskedjans verksamhetsförutsättningar kan tryggas också i framtiden.

Tulevaisuudessa on erityisen tärkeää löytää tavat, joilla elintarvikeketjumme profiloituu kotimaassa ja viennissä. Me emme voi lähteä kilpailemaan bulkilla, vaan meidän on profiloitua laadukkaan ja puhtaan ruuan tuottajina myös jatkossa. Kuluttajan luottamus koko elintarvikeketjuun on todella tärkeää. Suomalaisella tuotannolla ei ole tulevaisuutta, mikäli kuluttajalla ei ole luottamusta kotimaiseen tuotantoon ja mikäli kuluttaja ei valitse kotimaista ruokaa.

Viime viikolla eduskunnassa käsiteltiin elintarviketurvallisuusselonteko. Selonteko herätti eduskunnan täysistunnossa keskustelua muun muassa lähiruuan merkityksestä, eläinten

hyvinvoinnista ja tuontiriuuan vaaroista. Tässä järjestyksessään toisessa selonteossa asetetaan elintarviketurvallisuustavoitteet vuosille 2010–2014.

Livsmedelssäkerheten står till en del inför samma utmaningar som tidigare: den globala livsmedelshandeln expanderar, produktionen koncentreras till allt större enheter och konsumenterna blir allt mer intresserade av exotiska matkulturer samtidigt som de har allt mindre praktisk kännedom om elementära livsmedelssäkerhetsfrågor. Nu på 2010-talet har nya utmaningar kommit in i bilden. Förändringar i livsmedlens kvalitet är ett av de första tecknen på klimatförändringens inverkan. Förekomsten av djursjukdomar och växtskadegörare inverkar både direkt – via till exempel mögelgifter – och indirekt, bland annat genom att behovet av att använda växtskyddsmedel kanske ökar. Förebyggande av klimatförändringen har en direkt koppling också till livsmedelssäkerheten.

Bästa åhörare,

Riksdagen kommer snart att föra en remissdebatt om den landsbygdspolitiska redogörelsen utifrån utskottsbehandlingen. Den entydiga uppfattning som förs fram i redogörelsen är att en livskraftig och välmående landsbygd ligger i hela nationens gemensamma intresse samt är en fördel och en resurs för hela landet. Redogörelsen fokuserar främst på utveckling av landsbygdsnäringsarna, eftersom ungefär 40 procent av alla företag i Finland ju ligger på landsbygden. En del av företagsverksamheten handlar givetvis om att ta till vara naturresurser på ett hållbart sätt, men olika tjänster – som till exempel omsorgstjänster – är en viktig sektor både nu och i framtiden.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa mietinnössään, että jatkossa edistetään maaseudun elinkeinoelämän kehittymistä siten, että perinteisten elinkeinojen rinnalla kehitetään erityisesti sellaisia aloja, joilla on globaalisten muutosten seurauksena erityisvahvuuksia, kuten esimerkiksi uusiutuva energia ja puhdas ruoka. Näihin globaaleihin haasteisiin vastaaminen vaatii valiokunnan mukaan myös hyvää panostusta maaseutua koskevaan perustutkimukseen ja soveltavan tutkimukseen. Maaseudun infrastruktuurin ja palveluiden kehittämistä ei myös saa unohtaa, jotta maaseutu säilyy jatkossakin yhdenvertaisessa asemassa koko maahan nähden.

Tärkein maaseudun kehityksen rahoitusinstrumentti on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma. Sen toteutumista seurataan ja arvioidaan aktiivisesti ja tämän

perusteella kehitetään esimerkiksi hallintokäytäntöjä vastaamaan paremmin tulevaisuuden tarpeita. Liika byrokratia on karsittava, sillä siitä ei ole kuin taakkaa yrittäjille.

Maaseutuyritysten kehittäminen ei kuitenkaan saa jäädä vain yhden ohjelman varaan, vaan siihen tarvitaan aktiivista muiden rahastojen toimenpiteitä.

Redogörelsens tidsspann sträcker sig till år 2020. Under beredningen av den har det stått klart att prognoserna för hur landsbygden kommer att förändras på lång sikt är positivare än de gångna trettio årens förändringar. De positiva förändringarna kan rentav för snabbas och stärkas ytterligare.

Bästa SLC-fullmäktigemedlemmar,

Jag tillönskar alla er som är medlemmar i SLC:s fullmäktige en riktigt bra början på våren och ett lyckat vårbruk! Ert arbete för att främja den finländska maten och landsbygden är oersättligt, fortsätt det med glädje!

Till sist vill jag ännu rikta ett stort tack till verksamhetsledare Tage Ginström för de här årens viktiga samarbete och önska dig en riktigt skön tid som pensionär. Du är känd för dina kloka synpunkter och din konstruktiva förhandlingsförmåga. Det har varit ett nöje att samarbeta med dig. Därför vill jag på jord- och skogsbruksministeriets vägnar överrätta till dig den här gåvan som tack för gott samarbete.